

Levend Erfgoed - 'Als monumenten konden praten'

D1

D2

D3

De Lier

D1 Domkerk en toren, Hoofdstraat 51 en 53 za 10.00-17.00 uur

De kerk is eerste helft 15e eeuw gebouwd en bepaalt met haar stompe toren het dorpsbeeld van De Lier. Klim naar boven in de toren en geniet van een prachtig uitzicht! De toren is tot 16.00 uur geopend.

D2 Museum de Timmerwerf, Hoofdstraat 63 za 10.00-17.00 uur

Dit pand dateert uit 1642. Binnen is de werkplaats van de timmerman te zien en een woning in de stijl van 1900.

D3 De Zeven Gatens, Groeneveld 67 za volgens vaarschema

Dit natuurgebied met drassige weilanden, zeven sloten en twee houtsingels behoorde tot buitenplaats Hofzicht. Er is vrijwel niets veranderd sinds 1712 (kaart van Cruquius). Met gids per boot te bezoeken, opstappunt Gemaal Kwintshoek (K4).

G1

G3

G7

's-Gravenzande

G1 Lambertuskerkje, Maasdijk 189, Heenweg za en zo 13.00-17.00 uur

Jonkheer Augustinus van Rijckevorsel bouwde de kerk in 1872 voor zijn pachters. Het sfeervolle interieur is neogotisch.

G2 Herberg De Spaansche Vloot, Langestraat 137 Hotel niet te bezichtigen

De vroegste vermelding over deze herberg stamt uit 1540.

De Spaansche vloot heeft vele functies gehad, er werd onder andere recht gesproken.

G3 Dorpskerk, Langestraat 34 za 10.00-16.00 uur

De Dorpskerk is gebouwd in 1816. De oorspronkelijke dorpskerk was groter, maar in 1809 viel de toren wegens achterstallig onderhoud in het middenschip van de kerk, waardoor de kerk opnieuw moest worden opgebouwd.

G4 Woonhuis en Museum, Langestraat 5 za 10.00-16.00 uur

Een woonhuis uit de 18e eeuw. Aan het woonhuis zit een klein museum vast waar opgravingen te zien zijn uit 's-Gravenzande.

G5 Trapgevelhuisje, Marktplein 10 za 10.00-16.00 uur

Rijksmonument uit 1639. Het was een schilders-werkplaats en woonhuis. Kinderboekenschrijver Leonard Roggeveen woonde er.

G6 Uniekerk, Langestraat 181 za 10.00-16.00 uur

De kerk uit 1903 heeft een mooi interieur.

G7 Korenmolen, Naaldwijkseweg 117 za 10.00-16.00 uur

De molen is te bezichtigen en de omloop kan worden beklommen.

G8 Tuindershuis, Naaldwijkseweg 239 za 10.00-17.00 uur

Tuindershuis met varkensschuur uit 1905. De woning kan vanaf het erf worden bekeken. Op het terrein staan een aantal druivenkassen.

G10 Noodpostbunker, Oudelandstraat 27 za 10.00-16.00 uur

De bunker stamt uit eind jaren 60. De wereld zat toen midden in de Koude Oorlog. Er waren grote spanningen tussen het kapitalistische westen en het communistische oosten.

G11 Schaatsmuseum, Parallelweg 43 za 10.00-16.00 uur

Het pand is een voormalige bollenschuur/tuinderschuur.

H3

H5

H7

Honselersdijk

H1 Café bij 't Hof, Hofstraat 60 za 14.30-00.00 en zo 12.00-00.00 uur

Dit café is een van oudste horecagelegenheden in Westland. Het pand is in 1707 gebouwd als paardenstal van de naastgelegen hof herberg. Hier vonden vroeger toeristen en buitenlui onderdak.

H2 De Nederhof, Hofstraat 29 za 12.00-17.00 uur

Dit bijgebouw van het voormalige Huis Honselaarsdijk is rond 1640 gebouwd en heeft in 2018 na een grondige verbouwing nieuwe bewoners gekregen. Aan de binnenplaats is een koffiebrandery gevestigd, die u kunt bezoeken.

H3 OLV van Goeden Raad, Dijkstraat 23 za 10.00-17.00 uur

Deze grote basilicale kerk met toren is gebouwd in 1928.

H4 Regenboogkerk, Endeldijk 5 za 10.00-17.00 uur

Deze kerk (voorheen Rehobothkerk) is gebouwd in 1923 en is in 2016 gerestaureerd. De kerk heeft een prachtig interieur.

H5 Buitenplaats Broekvliet, Dijkweg 76 Niet te bezichtigen

Het huis uit de 18e eeuw was onderdeel van buitenplaats Broekvliet, waartoe ook een boerderij behoorde.

H6 Vier huizen, Prinsengracht 1-4 Niet te bezichtigen

Deze vier huizen zijn gebouwd in 1641 ter vervanging van de huizen die moesten wijken voor de bouw van de bijgebouwen van het huis Honselaarsdijk. Een gedeelte van deze bijgebouwen is nu bekend als de Nederhof.

H7 Westlands Museum za en zo 13.00-17.00 uur

In 1865 gebouwd als boerderij. Sinds 1992 is dit het Westlands Museum.

K1

K2

K4

Kwintshoek

K1 Andreaskerk (RK), Kerkstraat 22 za 10.00-17.00 uur

Deze kerk is gebouwd in 1893 en is vernoemd naar de bouwpastoor Andreas van Lottom. In 1951 werd een aanzienlijke uitbreiding van de kerk gerealiseerd.

K2 Sonnehoeck, Hollewatering 26 za 10.00-17.00 uur

Op de Historische Druivenkwekerij Sonnehoeck, met tuinderswoning uit 1729, wordt nog steeds op traditionele wijze de Westlandse tafeldruif geteeld.

K4 Gemaal Oude en Nieuwe Broekpolder, Zwet 14 za 10.00-17.00 uur

Het gemaal uit 1881 verving twee molens in de Broekpolders. Rond 1950 vervingen dieselmotoren de oorspronkelijke stoommachine. In 1987 kwamen hiervoor elektromotoren in de plaats. Tevens opstappunt voor de boot met gids naar de Zeven Gatens (D3).

K15 Marktschipperswoning, Laan Hertewijk 9 za 10.00-17.00 uur

Een huis met prachtige oude elementen.

Alleen op afspraak te bezoeken. Mail naar cees.eekhout@gmail.com, onderwerp: Bezoek Marktschipperswoning

Maasdijk

B1 Dorpskerk, Korte Kruisweg 12A za 10.00-16.00 uur

De kerk is in 1951 gebouwd en ontworpen door architect Auke Komter. De kerk wordt gebruikt door de protestantse gemeente Maasdijk.

G9 Oranjesluis, Maasdijk 226 Niet te bezichtigen

De sluis is gebouwd in 1676 in opdracht van het Hoogheemraadschap van Delfland voor waterafvoer en -aanvoer tussen het Westland en de Maas. Dit was mede op initiatief van Willem III van Oranje vanwege de waterverversing rond zijn lusthof te Honselersdijk (De Nederhof).

M6

M8

M11

Monster

M1 Grote Kerk, Kerkplein 1 za 10.00-16.00 uur

Het 15e eeuwse kerkgebouw was in vroeger tijden gewijd aan de Heilige Machutus en vormde de moederkerk van de omliggende parochies. Na de reformatie werd de kerk Nederlands Hervormd en is nog in functie.

M2 Buitenplaats Overheijde, Choorstraat 16 Niet te bezichtigen

Voormalige buitenplaats (gesticht ± 1770) met herenhuis, koetshuis, stalling en boerenwoning.

M3 St. Machutus kerk, Choorstraat 103 za 10.00-16.00 uur

Deze kruiskerk is in 1831 gebouwd. Later werd het vergroot en er werd een fraai orgel geplaatst. In de tuin staat een Lourdes grot.

M4 Molen De Vier Winden, Haagweg 2 za 10.00-17.00 uur

De huidige molen is in 1882 gebouwd nadat de vorige molen door brand was verwoest. De eerste molen op deze plek dateert uit 1311.

M5 Kerk Ter Heijde, Willem III-plein 1 za 10.00-16.00 uur

Dit vissersdorp is meerdere malen verplaatst vanwege de opschuivende kustlijn. De huidige kerk is gebouwd in 1720, verbouwd in 1952 en 2017 en is nog in functie.

M6 Grafelder Herckenrath, Duinpan 10 za 10.00-17.00 uur

Deze grafelder is in 1847 aangelegd in de duinen, maar ligt nu hoger dan zijn omgeving door de verschuiving van de kustlijn.

M7 Schipperswoningen, Havenstraat 23-29 Niet te bezichtigen

Dit rijtje woonhuizen lag vroeger aan de haven.

M8 Historische Druiventuin De Vineyard, Vlotlaan 535 za 10.00-18.00

In 2004 werd de Druiventuin opgericht en is het erfgoed van Westlandse tuindersbedrijven en ondernemers. U kunt er 7 historische druivenserres met teelt bezichtigen.

M10 De Hoeksteen, Burg. Kampschoerstraat 25 Niet te bezichtigen

De kerk is gebouwd in 1935-1936 in Amsterdamse schoolstijl door architect Plooy. De restauratie is in 2017 afgerond.

M11 Verenigingsgebouw, Choorstraat 99 Niet te bezichtigen

Het R.K. verenigingsgebouw 'Fata Morgana' werd in 1931 gebouwd naar ontwerp met expressionistische details van A.G. Dessing.

N3

N9

N7

Naaldwijk

N1 Oude Kerk, Wilhelminaplein 5 za 10.00-17.00 uur

Deze kerk van na 1472 mag gerekend worden tot de belangrijkste middeleeuwse kerken van Zuid-Holland.

N3 Heilige Geesthofje 1-12 za en zo 10.00-17.00 uur

In 1627 werd door Frederik Hendrik een stichtingsakte afgegeven voor de bouw van 20 armenhuisjes, een ziekenzaal en de kapel.

N3a Kapel Heilige Geesthofje Niet te bezichtigen

De Joodse gemeente in het Westland kocht in 1806 de toen leegstaande kapel in het Heilig Geesthofje. Vanaf 1991 is het als trouwzaal in gebruik. Vanaf 2006 is het beheer over het hofje en de voormalige synagoge overgedragen aan de Vereniging Hendrick de Keyser.

N4 Sint-Adrianus kerk, Molenstraat 29 za 10.00-17.00 uur

De kerk bevat mooie muurschilderingen. De kerk en de pastorietaan zijn geopend.

N6 Huize Bijdorp, Dijkweg 11 Niet te bezichtigen

Deze locatie omvat drie rijksmonumenten: de voormalige notariswoning en rusthuis van de NH kerk met een mooie tuin, een prieel uit 1907 en het hek.

N7 Station WSM, Verspycklaan 1 za 10.00-17.00 uur

Dit voormalige WSM-station uit 1907 is gerestaureerd, waarbij prachtige details zijn teruggebracht. Momenteel functioneert het als onderkomen voor een aantal bedrijven en een horecagelegenheid.

N9 Watertoren, Grote Woerdlaan 11 za 10.00-17.00 uur

De watertoren uit 1930 is niet in gebruik maar nog wel in oorspronkelijke staat.

N10 Baakwoning, Baakwoning 2-10 Niet te bezichtigen

De Baakwoning was een combinatie van een klein buitenverblijf (sinds ± 1770), verschillende tuinderijen en een boerderij met gemengd bedrijf.

N11 Vlietwoning, Bruidsbogerd 11 za 10.00-17.00 uur en zo 12.00-17.00 uur

Boerderij de Vlietwoning is de oudste boerderij van het Westland. De huidige boerderij is waarschijnlijk in de 15e eeuw nieuw gebouwd op de plek van een eerdere boerderij.

Poeldijk

P1 Bartholomeuskerk, Voorstraat 109 za 10.00-17.00 zo 12.00 - 16.30 uur

De "Kathedraal van het Westland" in Poeldijk uit 1926 heeft een toren van 76 meter. Er worden onder meer kerkelijke kunstschaten tentoongesteld.

P2 Hotel St. Vincent, Voorstraat 31 Niet te bezichtigen

Dit verenigingsgebouw werd in 1905 gebouwd en is nu een hotel. Het pand is voorzien van een fraaie ingemetselde eerste steen.

P5 Woonhuis "Torenzicht", Wateringseweg 1 za en zo 13.00-16.00 uur

Dit woonhuis is in 1914 gebouwd en genoemd naar het nabijgelegen kasteel Torenzicht. Dat is in 1912 gesloopt.

Wateringen

W1 Hofboerderij, Hoflaan 1 za 10.00-17.00 uur

Op deze plek stonden achtereenvolgens een kasteel, een klooster, een buitenplaats en een boerderij.

W2 Korenmolen Windlust, Heulweg 8 za 10.00-17.00 uur

Geniet van de authentieke werkende molen van Wateringen uit 1869. Vanaf de omloop kunt u de wijde omgeving zien, een genot voor klein en groot.

W3 Hervormde Kerk, Plein 9 za 10.00-17.00 uur

De kerk is gebouwd rond 1450.

W4 Het oude Raadhuis, Plein 13 za 10.00-17.00 uur

In 1938 bouwde de bekende architect A.J. Kropholler het voormalige raadhuis naar traditionalistisch ontwerp. Het gebouw bezit een aantal kunstwerken en zit vol symboliek.

W5 Sint Jan de Doperkerk, Herenstraat 162-164 za 10.00-17.00 uur

De kerk is in 1901 gebouwd in neogotische stijl. De gebrandschilderde ramen vertellen o.a. verhalen uit het leven van Jezus en Johannes de Doper. Bijzonder zijn ook de Kevelaer ramen.

W6 Duiventoren en fruitmuur Sint Jan de Doper, achter de kerk

za 10.00-17.00 uur

Informatie en routebeschrijving is beschikbaar in de kerk.

W7 Boerderij Suyderveldt, Heulweg 18 Niet te bezichtigen, de bewoners zijn

gesteld op hun privacy.

Een rond 1810 gebouwde herenboerderij als opvolger van de buitenplaats. Er staat een informatiebord.

W26 Sint Josephkerk, Harry Hoekstraat 37 za 10.00-17.00 uur

R.-k. kerk gebouwd volgens de inzichten van het Tweede Vaticaans Concilie (1961-1965). Wij vertellen u graag over de symboliek die in de kerk is verwerkt.

W1

W2

Colofon

Dit is een uitgave van Stichting Monumentaal Westland mede mogelijk gemaakt door gemeente Westland september 2023

Samenstelling en coördinatie: Stichting Monumentaal Westland

Fotografie & Vormgeving: Gemeente Westland

Oplage 10.000 exemplaren

Informatie over Open Monumentendag: www.monumentaalwestland.nl

Levend Erfgoed 'Als monumenten konden praten'

Open Monumentendag **9 en 10 september 2023**

Stichting Monumentaal Westland

www.monumentaalwestland.nl

Tel: 06 -2300 5668 / 0174-295436

monumentaal.westland@gmail.com

Open Monumentendag 2023

Levend Erfgoed

'Als monumenten konden praten'

			D1	Domkerk en toren
			D2	Museum de Timmerwerf
			D3	De Zeven Gaten (natuurgebied)
			G1	Lambertuskerk
			G2	Herberg De Spaansche Vloot
			G3	Dorpskerk
			G4	Woonhuis en Museum
			G5	Trapgevelhuisje
			G6	Uniekerk
			G7	Korenmolen
			G8	Tuindershuis
			G10	Bunker noodbestuur
			G11	Schaatsmuseum
			H1	Café Bij 't Hof
			H2	De Nederhof
			H3	Onze Lieve Vrouwe van Goeden Raad
			H4	Regenboogkerk
			H5	Buitenplaats Broekvliet
			H6	Woonhuizen Prinsengracht
			H7	Westlands museum
			K1	Andreaskerk
			K2	Sonnehoek
			K4	Gemaal Oude en Nieuwe Broekpolder
			K15	Marktschipperswoning
			B1	Dorpskerk
			G9	Oranjesluis
			M1	Grote Kerk
			M2	Buitenplaats Overheijde
			M3	St. Machutus kerk
			M4	Molen De Vier Winden
			M5	Kerk Ter Heijde
			M6	Grafkelder Herckenrath
			M7	Schipperswoning
			M8	Historische Druiventuin De Vineyard
			M10	Kerk De Hoeksteen
			M11	Verenigingsgebouw Fata Morgana
			N1	Oude Kerk
			N3	Heilige Geesthofje + Kapel
			N4	Sint-Adrianus kerk
			N6	Huize Bijdorp
			N7	Station WSM
			N9	Watertoren
			N10	Baakwoning
			N11	Vlietwoning
			P1	Bartholomeuskerk
			P2	Hotel St. Vincent
			P5	Woonhuis "Torenzicht"
			W1	Buitenplaats Hofboerderij
			W2	Korenmolen Windlust
			W3	Hervormde Kerk
			W4	Het oude Raadhuis
			W5	Sint Jan de Doperkerk
			W6	Duiventoren en fruitmuur
			W7	Buitenplaats Suydervelt
			W26	Sint Josephskerk

Legenda

	Fietsroutes		Informatiepunt
	Open monument		Monument niet te bezichtigen
	Fietsknooppunt		Toegankelijk voor rolstoelen
	Beperkt toegankelijk voor rolstoelen		

Voor fiets- en wandelroutes kunt u terecht op de website www.monumentaalwestland.nl